

పేర్కెగాఁడుకురియాడీయణానేప్రసతమైతస్తోస
ఖల్లాలేస్తిచ్చుః తిథితట్టుకుశ్శాభాకురిక్కుచూ

ព័ត៌មានពិនាយអំពីការបង់រាយក្នុងក្រសាង

សំណើអ្នកដោល: ០០៣/០៣-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

ភាគីដាក់ស្ថារ: អ្នកដែលមិនមែនជាកាតិទេរូបៗដែរ

អាក់ដុន: សហគមនីបន្ទាត់

ភាសាអីមេ: អង់គេស

កាលបរិច្ឆេទដែលរាយ: ថ្ងៃទី ១៩ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

ଓঁ বৈষ্ণব পূজা

ចំណាត់ថ្នាក់កសារ សើមីផែដាយភាគីដាក់កសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថាក់ងកសារដោយ ក.ស.ច.ស ប្រ អងដីនិងមេដែល

ចំណាត់ថាក់បន្ទូនកសារ

ពិនិត្យឡាច់ដៃកសារចំណាំតែមកបញ្ជាផ្ទៃអាសន្ន

ແຍກະມາຮືກຕໍ່ເສດຖະກິນ

៤៣

විවෘත ප්‍රසාදයේ සංඛ්‍යාව මුදල 003 සිං 004 ජූන් ජුන් 1 ට තුළ ජෙනා පුද් ඩැන්ස්

ଚାନ୍ଦିରେ

អកដែនបិនចំណងជើងរាល់នានា

ଶବ୍ଦିକା SARAH WILLIAMS ଓ ଶବ୍ଦିକା ROSEMARY GREY

អាសយដ្ឋាន
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ១៨ ខែ (Date): 24-Jun-2016, 13:46
CMS/CFO: Sann Rada

០០៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

ឈ្មោះនិងថ្វីជា

១. សារណារបស់អ្នកដែលមិនមែនជាកាតីទេរួចក្នុងនៃគ្រប់បានដាក់ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៣៣ នៃវិធានខ្មែរ និងជាការផ្តើមបញ្ជាផ្ទុកនិងការអំពារនៅចូរដាក់សារណារបស់អ្នកដែលមិនមែនជាកាតីទេរួចក្នុង ដែលចេញដោយសហព័ន្ធលើក្រុមសេីបអង្គភាពអន្តរជាតិ និងគ្រប់បានចុះកាលបរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី ១៩ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦^១ សារិកសារណារជាសារិកសារណារជាតិ Rosemary Grey ជាមួយក្រុមសេីបអង្គភាពអន្តរជាតិ អ្នកចាំងពីរគឺជាអ្នកស្រាវជ្រាវដានខ្លួនដែលកំពុងចំពោះការងារលើវិស័យច្បាប់ព្រហ្មណុអន្តរជាតិ ដូចដែលបានរៀបចំបានដើម្បីប្រកាសិក្សាដែលបានភ្លាប់មកជាមួយ។ បណ្តិត Williams បានបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងដែលមានស្រាប់កន្លែងមកជាមួយនិងថ្វីក្រុម Bohlander ថាគារងារត្រួតពិនិត្យម្នាក់ក្នុងចំណោមអ្នកត្រួតពិនិត្យថ្មាក់បណ្តិត របស់គ្មាន (ដែលបានដាក់ នៅឆ្នាំ ២០០៥) និងជាមួយគ្មានរបស់គ្មាន។
២. សហព័ន្ធលើក្រុមសេីបអង្គភាពអន្តរជាតិបានស្រើសុំចូរមានការដាក់សារណារទាក់ទង “ថាគើតឱ្យក្រុម ច្បាប់ទៅម្នាក់អន្តរជាតិជាជាមួយនាមពីឆ្នាំ ១៩៧៤ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧៨ ការវាយប្រហារដែលធ្វើឡើង ដោយរដ្ឋ ឬអង្គការប្រជាធិបតេយ្យនិងសមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុយបស់ខ្លួនដ្ឋាល់ អាមេរិករាយប្រហារប្រជាធិបតេយ្យនិងប្រជាធិបតេយ្យរបស់ខ្លួន នៅក្រោមមាត្រា និងច្បាប់គ្នាតីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ដែរម្បែយចាប់ដំឡើង ធនាគារ”។
៣. សារណារនេះលើកទីករណីថា សមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុយដ្ឋាល់ខ្លួនរបស់រដ្ឋម្បែយអាមេរិក គ្រប់បានចាត់ទុកជាតិ “ជនសុវិល” ដើម្បីមិនបាននៅឯកតាមខ្លួនខ្លួន ក្នុងក្រុមប្រជាធិបតេយ្យនិងមនុស្សជាតិដែលប្រពើតិច ឡើងដោយរដ្ឋដ្ឋាល់របស់ពួកគេក្នុងស្ថានភាពពីរយ៉ាងគឺ៖
  - ក. ក្នុងករណីដែលបុគ្គលទាំងនេះគ្រប់បានវាយប្រហារ នៅក្នុងបរិបទនៃជំនាញ៖ប្រជាប់អារុយ ដោយសារពេកក្នុងភាពដែលគ្រប់បាននៅក្នុងក្រុមប្រជាធិបតេយ្យនិងជំនាញ៖ ឬដោយសារមួលហេតុ ដែលមិនទាក់ទងឡើងដែលជំនាញ៖ប្រជាប់អារុយ ជាតិសេសដោយសារមួលហេតុនៃប្រពើប្រពើ និង
  - ខ. ក្នុងករណីដែលការវាយប្រហារគ្រប់បានប្រពើតិចក្នុងពេលមានសន្និភាព

^១ អ.វ.ត.ក, ការអំពារនៅចូរដាក់សារណារដោយកាតីក្នុងសំណុំរួចក្នុង ០០៣ និង ០០៥ និងការអំពារនៅចូរដាក់សារណារបស់អ្នកដែលមិនមែនជាកាតីទេរួចក្នុង ០០៣/០៩-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស, ថ្ងៃទី ១៩ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦។

00៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

លើសពីនេះទៅត សមាជិកនៃកងកម្ពារបំភាពុជរបស់រដ្ឋម្មយកម្រោចបានថាតែកចាំដាដ ដែរដែរ
ស្រាវែនខក្រិដកម្មប្រជាកំងនឹងមនុស្សជាតិ ក្នុងករណីដែលខក្រិដកម្មដែលត្រូវបានធានាបានប្រជាកំងនឹង
សមាជិកនៃកងកម្ពារបំភាពុជ គឺជាផ្លូវកម្មយនៃការវាយប្រហារឡុលំឡុលាយប្រជាកំងនឹង
ប្រជាជនដែលភាគច្រើនជា “ដនសុវិល”^១

ឧទ្ធផលនេះ

ប្រជាជនសុវិល

៥. មាត្រា ៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ដែងមាត្រា ឧក្រិដកម្មប្រជាកំងនឹងមនុស្សជាតិត្រូវតែប្រពើតុលាក្នុងជាប្រជាកំងនឹងប្រហារយ៉ាងរាល់រាល់ ឬជាប្រព័ន្ធដែលសំដែរទៅលើ “ប្រជាជនសុវិល” (បង្កើតការបញ្ចាក់)^២
៥. ពាក្យមាត្រា “ដនសុវិល” មិនត្រូវបានកំណត់និយមនឹងច្បាស់លាស់ឡើយនៅក្នុងលិខិតុបករណីនៃច្បាប់ អនុវត្តជាតិ នៅមុនពិធីសារបង្កើតនៃក្រសួងសម្រាប់អនុសញ្ញាឌីក្រុងប្រព័ន្ធភ្លាម ១៩៤៥ ដែលដែងមាត្រា “ប្រជាជនសុវិល” គឺជាប្រជាជនដែលសំដែរលើបុគ្គលទាំងឡាយណាគដែលមិនមែនជាសមាជិក នៃកងកម្ពារបំភាពុជ^៣។ ទោះបីជាតិធីសារបង្កើតនេះមិនត្រូវបានអនុម័តចូរក្រោមប្រព័ន្ធដែល ន្ទាំ ១៩៧៧ តើ កិនិយមនឹង “ដនសុវិល” នេះត្រូវបានទឡាលយកយ៉ាងឡុលំឡុលាយនៅមុន ពេលនោះ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤៥ គណៈកម្មការឧក្រិដកម្មសម្រាយរបស់អង្គការសហប្រជាជនជាតិ បានបញ្ចាក់ថា ពាក្យមាត្រា “ប្រជាជនសុវិល” ដូចមានការប្រើប្រាស់ក្នុងបញ្ជីកិត្តិការ ឧក្រិដកម្មប្រជាកំងនឹង មនុស្សជាតិ ក្នុងធម្មនុញ្ញនៃសាលាកីឡោដាមនុវត្តជាតិ “ហាក់ចងុលបង្ហាញថា “ឧក្រិដកម្មប្រជាកំងនឹងមនុស្សជាតិ” ត្រូវបានវគ្គត្រួតពេចចំពោះឧក្រិដកម្មណាគដែលប្រពើតុលាក្នុងប្រជាកំងនឹងដនសុវិល មិនមែនប្រជាកំងនឹងសមាជិកនៃកងកម្ពារបំភាពុជនោះទេ^៤

^១ គណៈកម្មដីការការការបានក្របាមអនុវត្តជាតិ, បទអត្ថាតិប្បរយនៃឆ្នាំ ១៩៧៧: ពិធីសារបង្កើតនៃក្រសួងសញ្ញាឌីក្រុងប្រព័ន្ធភ្លាម ៤៦៨៩ និង ៤៦៩០ ទាំងទៅទៅនឹងការការពារដែលរក្សាទុក្រារៈនៃជាប្រជាប់អនុវត្តជាតិ (ពិធីសារទី ១) ផ្លូវទី ៤ និងទី ៥ ឆ្នាំ ១៩៧៧, កម្រិត ១៩៧៧-១៩៧៨ ។

^២ ប្រពិធីសារស្ថាប័នធដែលគណៈកម្មការឧក្រិដកម្មសម្រាយរបស់អង្គការសហប្រជាជនជាតិ និងការអភិវឌ្ឍច្បាប់សម្រាយ។ ចងក្រោងដោយគណៈកម្មការឧក្រិដកម្មសម្រាយរបស់អង្គការសហប្រជាជនជាតិ។ ពោះពុម្ពផ្សាយសម្រាប់គណៈកម្មការឧក្រិដកម្មសម្រាយរបស់អង្គការសហប្រជាជនជាតិដោយ His Majesty's Stationery Office (ទីក្រោមឡុងឆ្នាំ ១៩៤៥), ទីពេទ ១៩៧៧។

00៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

៦. ការដាក់បញ្ជូលពាក្យ “ដនសីវិល” នេះនៅក្នុងខ្លួនខ្លួនប្រជាធិថីនឹងមនុស្សជាតិផ្លូវបញ្ជាផ្លាស់ពីការពិត ដែលថា “គោលការណ៍នៃការការពារប្រជាធិថីនឹងសីវិលគឺមិនអាចពេញដាច់ចេញពីគោលការណ៍នៃ ភាពខុសគ្នាដែលគ្មីធ្វើឡើងរវាងកងកម្ពាំងនយោជា និងប្រជាធិថីនឹងសីវិលបានឡើយ”⁴។ ដូច្នេះ ពាក្យថា “ដនសីវិល” មានគោលបំណងដាក់ស្ថិដ្ឋម្មយ៉ែ ពាក្យនេះអាចត្រូវបានដកចេញពីភាពខុសគ្នាដែឡើងច្បាប់រវាងអ្នកដែលអាចចូលរួមចាមឆ្នាំបែងមនុស្សដីអន្តរជាតិ និងអ្នកដែលមិនអាចចូលរួមចាមឆ្នាំបែងមនុស្សដីអន្តរជាតិ ត្រង់ ចំណុច “សកម្មភាពយោជា ប្រជាធិថីនឹងគោលបំណងយោជាតាស្របច្បាប់ដោយអនុលោម តាមឆ្នាំបែងមនុស្សដីអន្តរជាតិ”⁵។
៧. ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រនេះ យុទ្ធសាស្ត្រជាងមានបង្ហាញថា សមាជិកនៅកងកម្ពាំងប្រជាប់អារុធនឹង មិនត្រូវបានចាត់ទុកចាតោ ឬ “ប្រជាធិថីសីវិល” ឡើយ ចំពោះខ្លួនខ្លួនប្រជាធិថីនឹងមនុស្សជាតិ ឯងជាបារិយ៍ អង្គដីទិន្នន័យ៖សាលាខ្មោះណែនាំរបស់គុណភាពខ្លួនខ្លួនប្រជាធិថីនឹងមនុស្សជាតិ ឯងជាបារិយ៍ ស្ថាបនីបានសម្រេចថា សមាជិកត្រូវបន្ថែកងកម្ពាំងប្រជាប់អារុធនឹងមែនជាប្រជាធិថីសីវិល តាម និមួយនេះខ្លួនខ្លួនប្រជាធិថីនឹងមនុស្សជាតិទេ។ ប្រការនេះគឺមិនគឺជាទីត្រូវកេដាម្នកដែលបានបង្ហាញថា បង្ហាញថាបង់សម្រួលភាពប្រយុទ្ធបុអត់ នៅពេលដែលខ្លួនខ្លួនប្រជាធិថីសីវិលប្រព័ន្ធនេះ⁶
៨. ទោះយើងណា យុទ្ធសាស្ត្រជាងមាន ជាទីទៅមិនបានពិចារណាលើស្ថាបនីភាពនៅកងកម្ពាំងប្រជាប់អារុធត្រូវបាល់របស់រដ្ឋ ហើយកំមិនបានពិចារណាលើស្ថាបនីភាពរបស់សមាជិកនៅកងកម្ពាំងប្រជាប់អារុធត្រូវបាល់មានសិទ្ធិភាពដែរ។

⁴ គណៈកម្មាធិការការការបានក្របាមអន្តរជាតិ, បទអត្ថាឌីប្បាយកាលខ ៩, កម្រាមណ្ឌ ១៩៩១

⁵ Robert Cyrer, Håkan Friman, Darryl Robinson និង Elizabeth Wilmhurst, *សេចក្តីជីម៉ែនដីច្រកប់ និងនិគិតិរឿងពុណិធម្មី* (យោះពុម្ពឃើកទី ៣) (Cambridge University Press ឱ្យក្រុង Cambridge ឆ្នាំ ២០១៤), ទំព័រ ២៤១។

⁶ Cryer, ដួចជាកសារខាងលើ, ២៤១។

⁷ ជីវិងកី អង្គអាជ្ញា ពទេលីធនីជ និង Blaškić (IT-៩៥-១៤-A) សាលដីការបណ្តិ៍នសាខាគុត្រ ថ្ងៃទី ២៩ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៤, កម្រាមណ្ឌ ១៩៤; ជីវិងកី អង្គអាជ្ញា ពទេលីធនីជ Milan Martić, សាលដីការបណ្តិ៍នសាខាគុត្រ ថ្ងៃទី ២ ខែ កុលា ឆ្នាំ ២០០៤, កម្រាមណ្ឌ ២៤៥។

00៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

ការរាយប្រហារប្រជាធិថីកងកម្មប្រជាធិថីកងកម្មប្រជាប់អារុណដ្ឋាល់របស់រដ្ឋនៅក្នុងបរិច្ឆេទដៃខោះប្រជាប់អារុណ

៥. ពាក្យម៌ “ខ្សែកម្មប្រជាធិថីកងកម្មស្តីពីការប្រជាប់អារុណ” ត្រូវបានកំណត់និយមនឹងជាលើកដំបូងនៅក្នុងធម្មនាយក្នាំ ១៩៥៥ នៃគុណភាពយោជាភន្ធទាតិ ដែលសំដែរលើអំពើជាកំណត់លាក់ទានាដែលប្រព្រឹត្តឡើងជាដែកម្មយ៉ាន់ការរាយប្រហារលើប្រជាប់អារុណនៃសីវិលណាមួយ”^៨។ ពាក្យម៌ “ណាមួយ” ត្រូវ បានរួមបញ្ជាល់នៅក្នុងធម្មនឹងជាមួយនេះដើម្បីទទួលស្ថាល់ថា ខ្សែកម្មប្រជាធិថីកងកម្មស្តីពីការប្រជាប់អារុណ ត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងប្រជាធិថីកងកម្មនៃសីវិលសង្គារី “ណាមួយ” ហើយដូច្នេះការពារប្រជាប់អារុណនៃរដ្ឋមួយនៅក្នុងស្ថានភាពដែលច្បាប់មនុស្សជីអន្តរដាតិមិនអាចពារពាន^៩។ ការអភិវឌ្ឍន៍ដើរកច្បាប់នេះគឺជា “ការវិកចម្រៀនដែលមានការប្រជាប់អារុណ” មួយ ដោយសារ មុនពេលមានចលនាសិទ្ធិមនុស្ស ច្បាប់អន្តរដាតិជាត្រូវទៅកំណត់ការប្រព្រឹត្តិរបស់រដ្ឋនាទា និងមិនមែនការប្រព្រឹត្តិរបស់រដ្ឋមួយទេលើពលរដ្ឋបស់ខ្លួនធ្លាក់ទេ^{១០}។ ហេតុនេះហើយ ចំណុចដែលថា សមាជិកនៃកងកម្មប្រជាប់អារុណអាចជាប់អារុណ កម្ពុជា មិនបានប្រព្រឹត្តិនៅក្នុងការប្រជាប់អារុណ ប្រជាធិថីកងកម្មប្រជាធិថីកងកម្មប្រជាធិថីកងកម្មស្តីពីការបង្កើតខ្សែកម្មប្រជាធិថីកងកម្មស្តីពីការបង្កើត អនុលោមតាមមាត្រា ៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក។
១០. ច្បាប់មនុស្សជាតិអន្តរដាតិកំណត់ជាសំខាន់លើទីផ្សេះ ដែលធ្វើឡើងសំដែរដល់កងកម្មប្រជាធិថី និងអ្នកដែលធ្លាក់ច្បាប់ក្នុងកណ្តាប់ដែរបស់សព្វ (ដីសុវិល ឈ្មោះយុសិក អ្នកជំងឺ និងអ្នករបុស)^{១១}។ ច្បាប់នេះជាត្រូវទៅកំណត់ពីការប្រព្រឹត្តិចំពោះកងកម្មប្រជាធិថីកងកម្មប្រជាធិថីយ៉ាង ឬប៉ុណ្ណោះជាមុនក្នុងការបង្កើតដែលបានបង្កើតឡើងមួយចំនួនចំពោះគោលការណ៍នេះតើ^{១២}។ ហេតុនេះហើយ បទប្បញ្ញតិនៅក្នុងច្បាប់មនុស្សជាតិអន្តរដាតិពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពដែលសីវិល ដែលនាំចូរមានការចូរ

^៨ ធម្មនាយក្នុងគុណភាពយោជាភន្ធទាតិ មាត្រា ៦(គ)។

^៩ Rodney Dixon និង Christopher Hall, “មាត្រា ៧” នៅក្នុង Otto Triffterer (ed) មទអត្ថាជិប្បាយស្តីពីលក្ខណិក: ីក្រុងរឿម នៃគុណភាពយោជាភន្ធទាតិ: កំណត់គ្រាបស់ក្រុងអ្នកសង្គគករណ៍ មួយមាត្រាមួយ (ពោះពុម្ពលើកទី ៤) (CH Beck, Hart និង Nomos, ឆ្នាំ ២០០៥), ទំព័រ ៣៨១។

^{១០} Cyrer និងអ្នកដែលទីនេះ (លេខ ៥), ទំព័រ ៤៣០។

^{១១} Cryer និងអ្នកដែលទីនេះ, លេខ ៥, ទំព័រ ៤៨៥។

^{១២} សូមមើល ឧបាទរណ៍: គុណភាពយោជាភន្ធទាតិ, និងកិនអារុណ តទល់និង Bosco Ntaganda សែចក្តីសែម្រច អនុលោមតាមមាត្រា ៦១(២) (ក) និង (ខ) នៃលក្ខណិក: ីក្រុងរឿមស្តីពីការបង្កើតប្រកាន់របស់ព្រះរាជាណាចក្រប្រជាធិថី Bosco Ntaganda, ICC-01/04-02/06-309, ថ្ងៃទី ៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៥, អង្គបុរាណធម្មជាតិ ឬក្រុងរឿមស្តីពីការបង្កើតប្រកាន់របស់ព្រះរាជាណាចក្រប្រជាធិថី Bosco Ntaganda, ICC-01/04-02/06-309, ថ្ងៃទី ៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៥, កាជាម្មណ ៣៥-៤៧។

၀၀၉/၀၈-၀၉-၂၀၁၄-နေပါဒ်-န.၁၃၅/၁၃၆

និយមន៍យោងប្រជាជនសីរិល ចំពោះខ្លួនក្នុងប្រជាកំណើងមនុស្សជាតិ មិនទាន់បានអនុវត្តថាថ្មី
ចំពោះសមាជិកនៃកងកម្ពាំងប្រជាប់វារូចធ្វាល់ខ្លួនរបស់រដ្ឋម្មាយ។

¹³ គុណករព្រហ្មទណ្ឌអនុវជាតិសម្រាប់អតិថិជ្ជយុទ្ធសាស្ត្រ, ដើម្បីក្នុងក្រសួងក្រសួងពេទ្យ នាយកដ្ឋាន នាយកប្រជុំនៃក្រសួង Prliec និងអ្នកដៃទែរក (IT-04-74) សាលដឹក ផ្លូវទី ៧ ផ្លូវ ៩ ខែកញ្ចប់ ឆ្នាំ ២០១៣, អង្គភាពជាប្រជាពលរដ្ឋ ៣, រៀល ៣, កច្ចារណ្ឌ ៦០៣។

¹⁴ លើងកី Prlić កថាមណ្ឌ ៦០៤

អត្ថនីយនៃមាត្រា ៤ នៃអនុសញ្ញាឆ្សំក្រងហ្មីណ៍លោរទីប្រឈម”¹⁵។ ដោយសារពេអនុសញ្ញាឆ្សំក្រងហ្មីណ៍លោរទីប្រឈមទាក់ទងទៅនឹង “ការការពារ ដែនសុវិភាគនៃក្នុងពេលមានស្រាម” សេចក្តីសម្រាប់បានបង្ហាញថា សមាជិកនៃកងកម្ពាំង ឬក្រុមប្រជាប់អារុធដោ “ដែនសុវិល” ឬយ៉ាងហេរាចណាស់ទទួលបានការការពារតាមផ្លូវឆ្លាប់ដួចត្រូវនឹង “ដែនសុវិល” នៅពេលដែលត្រូវបានយុទ្ធសាស្ត្រក្រុមរបស់ខ្លួនធ្វាត់។

១៤. បុគ្គលដែលត្រូវបានយុទ្ធម៌នៅក្នុងរឿងកី ឯក្រឹម ឯក្រឹម ត្រូវបានយុទ្ធម៌ន ឧណា៖ពេលដែលពួកគេត្រូវបានគេ
ជើសរើសយើងឡើង ដោយសារតែក្នុងភាពដែលគេយល់យើងឡើងពេល
ភាគីប្រជាសង្គម អង្គដំនឹងដែលបានចូលរួមនៅក្នុងកណ្តាលបានដៃនៅ “អំណាចរបស់
សត្វ” អនុលោមតាមអនុសត្វាទីក្រុងហ្មតុផ្សារទីប្រទេស¹⁶

១៥. យុទ្ធសាស្ត្រដែលអនុម័តដោយអង្គដំនឹងដែលបានចូលរួមក្នុងការកំណត់និយមនៃយើង “ជនសុវិរិល” ដែកការមិនបានបានក្នុងកម្មប្រជាសង្គមនឹងមនុស្សជាតិ។
ម្មាប់មនុស្សជាតិអនូវជាតិ មនុស្សជាតិទុកសមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុធដ្ឋានបំរបស់រដ្ឋម្មាយថា
ជាយុទ្ធដនៃខ្សោយ ហើយគ្មានតម្រូវការបង់ប្រាក់សមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុធដ្ឋានបំរបស់រដ្ឋត្រូវបានកំណត់
គោលដៅ ដោយសារតែក្នុងភាពដែលគេយល់យើងឡើងពេលភាគីម្មាយដៃនៅក្នុងដោនៃ ពួកគេ
គឺប្រទេសតាមសុវិរិល ដែកការមិនបានប្រជាប់អារុធដ្ឋានបំរបស់រដ្ឋត្រូវបានកំណត់។

១៦. លើសពីនេះទៀត ក្នុងរូរីដែលសមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុធដ្ឋានបំរបស់រដ្ឋម្មាយត្រូវបានកំណត់ជា
គោលដៅដោយរដ្ឋបស់គេដ្ឋាន ដោយសារហេតុផលដែលមិនទាក់ទងទៅនឹងដោនៃប្រជាប់អារុធដ្ឋានបំរបស់រដ្ឋម្មាយត្រូវបានកំណត់ជាដីប្រឈម ជាតិឈោសក្នុងរូរីដែលពួកគេត្រូវបានកំណត់ជាដីគោលដៅដោយសារហេតុ
ផលវិសនីដី ឧទាហរណ៍ ដោយដែកការមិនបានដ្ឋានពួកគេត្រូវបានកំណត់ជាដីគោលដៅដោយសារហេតុ

¹⁵ ឯកសារ Prlić, កម្រិតធម្មុន ០១១៧ ក្នុងវគ្គនៃការបើនិងខ្ចោរណ៍៖ ឯកសារ អ្នកអាជ្ញា ទទួលបាន Prlić និងអ្នកដែលទ្វាត់ (IT-04-74) “សេចក្តីផ្តើមជូនកិច្ចការដាក់សំណើសុក្រកម្មរដល់សាធារណរដ្ឋនូវកំណែពេជ្យសេចក្តីការណារណរបស់ម្នាស់បណ្តឹងសាច្ទូរបស់ Bruno Stojic ថ្លែង ឱ្យ កកដារ ឆ្នាំ ២០១៥, អង្គភាពជម្រោះសាធារណខ្ចោរណ៍, កម្រិតធម្មុន ៣៨៦-៣៩៧។

¹⁶ ដីចំណុកសារខាងលើ, កម្រាមណា ៦០៨-៦១០។

၀၀၄/၀၈-၀၉-၁၀၀၆-န.ရ.တ.က/က.ស.ც.ს

ប្រការនេះគឺសម្រាប់ជាមួយនឹងជំរាប់ដែលត្រូវបានប្រកាស់យកនៅក្នុងករណីក្រុមហ៊ុនជាមួយលោកលើកទី ២ ដោយមានការបញ្ជាក់ថា សមាជិកនៃទលនាតស្តីព្រៈបានកំណត់ជាគោលដៅដោយសារព័ត៌មាន ប្រការប្រជាជនទៅនឹងមន្ទីរជាក់ណាក់មួយ និងមិនមែន ដោយសារព័ត៌មានទៅក្នុងផ្លូវក្រុងខ្លួនទេ¹⁷។

១៧. គ្រុមានករកត់សម្ងាត់ថា ត្បានការផ្តល់យោបល់ណាមដែលថា ប្រជាជនមួយស្ថិចដែលត្រូវបានយុទ្ធសាស្ត្រ ក្នុងព្រៃងកីឡា Prlić បានចូលរួមយើងសកម្មនៅក្នុងអវិកាពប្រជាធិថីនឹងក្រុមរបស់ពួកគេធ្វាល់ (ក្រុមប្រឹក្សាការពារជាតិក្រោមសី) នោះទេ។ បើនេះ បើទោះជាពួកគេបានធ្វើដូចខាងក្រោម (ឧបាទរណ៍ បានចូលរួមជាមួយកងកភ្នាក់ដែលប្រជាប់អារុធរបស់រដ្ឋ ប្រាកតិផ្សេងៗទៅក្នុងដំឡោះ) កិវិធីសារ្យជាក់តែងនឹងតម្រូវឱ្យពួកគេត្រូវបានគេចាត់ទុកជាបាយឲ្យដឹង មិនមែនជនសិរិលទេ។ បុគ្គលិប់បែននោះអាចត្រូវបានកំណត់ជាគោលដៅដោយស្របច្បាប់ នៅក្រោមច្បាប់មនុស្សជាតិអន្តរជាតិ ហើយត្រូវតែបែងចែកចេញពីប្រជាជនសិរិល។ ឲ្យតែមានការវាយប្រហារណាមួយប្រជាធិថីដែលបុគ្គលិប់បែននោះដោយសាកក់តុវាទីពិត៌ត្រាករដរបស់ខ្លួននៅក្នុងដំឡោះប្រជាប់អារុធ ដីនូសិរីក្រុមប្រជាប់អារុធ មួយផ្សេងៗទៀត ការធ្វើទុកបុកមេញច្បាប់រដែលរាជការធ្វានបានមួយ គឺត្រូវបានពិនិត្យជាដារ ឬក្រុងកម្មសង្គមដែលសការុណុល មិនមែនជាជាមិក្រុងកម្មប្រជាធិថីដែលមនុស្សជាតិ។

ការរាយប្រហារប្រភេទនិងកងកម្មា ដែលប្រជាប់ការុទ្ធទាល់របស់រដ្ឋក្រុងពេលមានស្ថិករាយ

១៨. តាមការយល់ដឹងរបស់យើង យុទ្ធសាស្ត្រដែលមានស្រាប់មិនបានពិចារណាបាតិសេសលើស្ថានភាព នៃសមាជិកនៃកងកម្ពា ដែលបានប្រជាប់អារុជដាក់របស់រដ្ឋម្មប្ល ដោយធ្វើការលើមសារនេះ ឧក្រិដកម្ម ប្រជាសងនឹងមនុស្សជាតិ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងពេលមានសន្តិភាពទៅ ឧក្រិដកម្មប្រជាសងនឹង មនុស្សជាតិគ្របានទូទៅលស្អាត ជាដំបូងថាគារឧក្រិដកម្មដែលផ្សាយរាជ្យប់ទេនឹងជាម៉ោះប្រជាប់អារុជ ទេះបីជាការផ្សាយរាជ្យប់ទេនឹងជាម៉ោះប្រជាប់អារុជនេះលើក្រុមបានគេទាមទារឡើត ដោយសារ មុបាប់ចំណេះមទ្ទម្យបំអនុវជាតិ នៅត្រូវ ១៩ពាណិក កំដោយ¹⁸

¹⁷ គុណភាពកំពុលប្រជាពលរដ្ឋរាជាំង វិនិត្តិ នូវសាធារណ ទទួលបាទឱ្យ *Barbie* ថ្មី ២០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៨៤, លេខ ILR ១៧៤, ១៩០; សាលាភិបាលរៀនីមីក្រុងចាប់រិ៍, អយ្សុករ ទទួលបាទឱ្យ *Touvier* ថ្មី ១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៨៨, ៩០០ ILR ៣៣៧, ៣៥៧។

¹⁸ ECCC-003-D87/2/1.7/1 សេចក្តីសម្រាប់លើសំណើសុំប៉ូភីរបស់មាស មុតាក់ទិន្នន័យក្រុងកម្មប្រអាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងទាក់ទិន្នន័យដែលបានបញ្ជាផ្ទៃឡើង នៅថ្ងៃទី ៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦។

០០៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

១៩. ដូចមានរៀបរាប់ខាងលើ ពាក្យថា “ជនសុវិល” នៅក្នុងទំនាក់ទំនងនឹងមនុស្សជាតិបានដក យកអត្ថិភាពបែងចិត្តមនុស្សជាតិអនុរាជាតិ ដែលមិនបានកំណត់លើស្ថានភាពនៃបុគ្គលទាំងអស់ក្នុងពេលមានសន្លឹការាណឡើយ។ ដូច្នេះ ការយកចិត្តទុកដាក់ដីដែងចាំបាច់ត្រូវមាន នៅពេល ទាញយកនិយមនឹងយុទ្ធសាស្ត្របែងចិត្តមនុស្សជាតិអនុរាជាតិ ដើម្បីកំណត់វិសាលភាពនៃក្រិដ្ឋកម្មប្រជាធិថី មនុស្សជាតិដែលបានប្រព័ន្ធត្រូវបានសន្លឹការាណ។ ពាក្យថា “ជនសុវិល” គ្នានឹងអត្ថិភាព ហើយ ពិតជាសមិទ្ធបញ្ជីច្បាស់ខាងក្រោមបានមួយឡើយ នៅពេលដែលគ្នានឹងម៉ោងប្រជាប់អារុំដ ហើយដូច្នេះ មិនត្រូវចូលមានការបែងចែករវាងជនសុវិល និងយុទ្ធសាស្ត្រឡើយ។

២០. ដូច្នេះ សមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុំដែលបានបែងចិត្តប្រជាប់អារុំត្រូវចាត់ទុកចាត់ “ជនសុវិល” តាមខ្លឹមសារ នៃក្រិដ្ឋកម្មប្រជាធិថី មនុស្សជាតិ ដែលប្រព័ន្ធត្រូវបានសន្លឹការាណ¹⁹។ វិធាន់គឺដូច្នេះ មែន សូម្បីពេញដែលមានការរាយប្រហារឡើង ដើម្បីកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុំជាក់លាក់ និងមិន មែនជាដ្ឋីកនៃការរាយប្រហារប្រជាធិថី និងបានបំណងនៃក្រិដ្ឋកម្មប្រជាធិថី មនុស្សជាតិដែលត្រូវ ការពារប្រជាធិថី “រាល់សកម្មភាពដែលកំពុងកំពុងឡើង ផ្ទុយឡើងនៃម៉ោងដាមូលដ្ឋានទាំងនេះដែល ត្រូវបាន ឬគ្នានឹងក្រុងពេលមានសន្លឹការាណ”²⁰។ រាក់នឹងផ្ទុយគ្នានឹង លិខិតុបករណីសិទ្ធិមនុស្សដាមូលដ្ឋានក្នុងប្រជាធិថី ដែលត្រូវបានបែងចែករវាងជនសុវិល ហើយដូច្នេះ ក្នុងការបែងចែកភាពខុសគ្នារវាងជននៃគ្រោះជាយោជាតិ និង ជនរោគ្រោះមិនមែនយោជាតិ។

គោលការណ៍គ្នានឹងក្រុងក្រោប់គ្នានឹងទោស

២១. ការទទួលស្ថាល់សមាជិកនៃកងកម្ពាល់ប្រជាប់អារុំដែលបានកំណត់ជាគោលដៅ ដោយរដ្ឋធានាល់ របស់រដ្ឋការចាត់ “ជនសុវិល” ផ្ទុកតាមខ្លឹមសារ នៃក្រិដ្ឋកម្មប្រជាធិថី មនុស្សជាតិ និងស្របតាម មួយនឹងច្បាប់ទី១៩ម៉ោងប្រជាធិថី ១៩៧៨ ។ ការបកប្រាយនេះផ្តល់បញ្ជាផ្ទៃពីត្បូនាថី ជាក់ស្វែងដែលអនុវត្តដោយពាក្យថា “ប្រជាធិថី” នៅក្នុងក្រិដ្ឋកម្មប្រជាធិថី មនុស្សជាតិ ដែលត្រូវបានទទួលស្ថាល់យ៉ាងហេចណាស់ពីនេះ ១៩៨៤។

¹⁹ A Cassese និង P Gaeta, *ច្បាប់ក្រិដ្ឋកម្មអនុរាជាតិរបស់ Cassese* ចោះពុម្ពលើកទី ៣ (ឆ្នាំ ២០១៣) ទំព័រ ១០៥។

²⁰ ដូចងារបានលើ, ទំព័រ ៤៧។

២៤. កង្វះខាតនៃប្រភពព័ត៌មានចំណាំថា គិមិនមិនស្របតាមយដ្ឋានរោងទេ បើផ្លូវយោទាហរិញ្ញ របៀបដាក់បាននៅមិនទាន់បានលើកឡើងសម្រាប់ធ្វើការសម្រេចនោះទេ។ វិជ្ជកីជាថ្មីនេះ ក្រោយស្រាមលាកលើកទី ២ បានទទួលស្ថាល់ថា សមាជិកនៃកងកម្ពុជាដែលប្រជាប់អារុយ បូចលនា ពស្តឺអាមជាជនសិរិល នៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទសេដ្ឋកែវ ដូចដែលយុទ្ធសាស្ត្រគុណការខ្សោយកម្ពុជាអន្តរ ជាតិសម្រាប់អតិថិជ្ជូប្រតាស្តារី និងគុណការខ្សោយកម្ពុជាអន្តរជាតិសម្រាប់រវាងដាច់ទូលស្ថាល់ពីពេល មន្ទនេះដោយ។

ធនាគារនាមីនិងមានបញ្ហាមួយដែលទាក់ទងនឹងថាទី អ្នកដែលរងការថានាំប្រកាស់អាជីវិជ្ជជាមុន ប្រអគត់ថា ការកំណត់គោលដៅដោយចេតនាលើសមាជិកនៃកងកម្ពាំងប្រជាប់អារុធដ ដែលគេធ្វើថាកំពុងគំឡូ ភាគីមួយដោយខ្សោយទៀតចំពោះដំឡើនេះ អាចជាទីក្រុងកម្ពុជាប្រជាឌីនិងមនុស្សជាតិ។ ចំណុចនេះអាចធិន ផ្តើកលើបច្ចុប្បន្នតិចកំពួននានាបស់កម្ពុជា និងម្មានបំរិនិយយោជាតាដោយខ្សោយទៀតនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៨។ ទោះជាយើងណា ការវាយប្រហារដោយចេតនាលើបុគ្គល ដែលគ្នានឹងវិវិត្ថិម្រោគ និងនាំឲ្យមានការសម្រាប់ និងការធ្វើទូកបុកមេឡូ ទំនងជានឹងលើសពីរសាលការដែលម្មានបំនុញ។

ឧក្រិដកម្មប្រជាជនិសមាជិកដែកដឹងកម្មាធងប្រធានប់អារុណិតិមិន្ទាស់បញ្ចប់ដោយប្រជាដទលសុវត្ថិភាព

២៤. សូម្រីតែក្នុងរាលិដែលសមាជិកម្នាក់ទៅកងកម្មាំដែលប្រជាប់អារុជ មិនត្រូវបានចាត់ទួកថាគារដឹង សុវិល ផ្សេកតាមខ្លឹមសារនៃខ្លួនខ្លួនប្រជាប់នឹងមនុស្សជាតិកី ក៍មានមូលដ្ឋានវិនិម័យលម្អាប្រជាប់នឹងមុនិកប្រជាប់នឹងសុវិលភាគចេះ²¹។ ប្រជាប់នឹងមួយក្រុមគិតជា “ប្រជាប់នឹងសុវិល” ប្រសិនបើប្រជាប់នឹងទាំងនោះជាដីនសុវិលភាគចេះ²²។ ដូចៈ វគ្គមាននៅទាហានក្នុងចំណោមប្រជាប់នឹងសុវិលដែលត្រូវបានកំណត់ជាគោលដៅដោយចេញនា នោះ មិនបានធ្វានសំបុរាណាចំបាត់ទួរលក្ខណៈសុវិលនៃប្រជាប់នឹងនោះឡើយ²³។ ផ្ទុយទៅវិញ សំណ្ងារ

²¹ សាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាធិបតេយ្យ Tadić កម្រាមណ្ឌល ៦៣៨ (គ្រប់បានលើកឡើងនៅក្នុងសាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាធិបតេយ្យមានសាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាពី Blagojević និង Jokić កម្រាមណ្ឌល ៥៤៤; សាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាពី Karadžić កម្រាមណ្ឌល ៥៧៤; សាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាពី Kunarac, សាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាពី Milutinović និងអ្នកជំនាញទៀត។ សាលក្រមអង្គដីនូវប្រជាពីលីល ១កម្រាមណ្ឌល ៧៩០)។

²² សាលក្រមបណ្តុះសាច់ Blaškić កចានណា ១១៥; សាលក្រមអង្គដីជប្បៈ Karadžić កចានណា ៤៣៥, កំណត់ថា ចំណាំ ១៥៥; គុណការខ្សោយក្រិដកម្មអនុវត្តជាតិ រឿងភី នូវភាព្យា តទល់នឹង Jean-Pierre Bemba Gombo សាលក្រមអនុបាម តាមមាត្រា ៧៥ នៃលក្ខណិក; ICC-01/05-01/08-3343, ផ្ទើរទី ២១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ អង្គដីជប្បៈសាងសង់បួនុសបីកទី ២, កចានណា ១៥៣។

០០៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

ដែលស្ថូរថាគើតឡើងមានទារបាននឹងដែលកណ្តាលក្នុង: “ជនសីវិល” ពីប្រជាជនទាំងមួល ឬអត់
គឺអាសយដ្ឋានជាថ្វីនេះ²³។

២៥. វាតារីនឹងច្បាស់ដែងដែលថា សមាជិកនៃកងកម្ពារប់អារុធអាចជាដែនរដ្ឋគ្រោះ នៅខេត្តក្រុង²⁴
កម្ពុជាដែននឹងមនុស្សជាតិ ប្រសិនបើពួកគេត្រូវបានស្មាប់ ឬនៅរបៀបដោយសារការវាយប្រហារ
ដែលធ្វើឱ្យប្រជាជននឹងប្រជាជន “សីវិល” (ណែលគីប្រជាជនមិនមែនយោធា)។ ដូចដែលអង្គដំនី
ជម្រះសាលាខ្ពុនរណីនៅក្នុងការព្រម្ពុទណ្ឌអនុរាជាតិសម្រាប់អតិថិជ្រើល ឬនៅក្នុងការព្រម្ពុទណ្ឌ
អនុរាជាតិសម្រាប់អតិថិជ្រើល ឬនៅក្នុងការព្រម្ពុទណ្ឌអនុរាជាតិព្រៃនពេជនសីវិល” នៅ៖៩៤²⁵ ហើយនេះ
បើយើងបានបានសំបុត្រលទ្ធផលខ្លាយដែលបាត់បង្គសម្រាប់ការប្រយុទ្ធអាចជាដែនរដ្ឋគ្រោះ
នៅខេត្តក្រុងកម្ពុជាដែននឹងមនុស្សជាតិ ឲ្យតែការវាយប្រហារដែលប៉ះពាល់លើពួកគេធ្វើឱ្យប្រជាជននឹង²⁶
“ប្រជាជនសីវិល”²⁷។ អង្គដំនីជម្រះសាលាខ្ពុនរណីបានកត់ស្មាល់ថា ជំហាននេះគីសបគ្គារ
ជាមួយនឹងច្បាប់ចំនួលមទ្ទាប់អនុរាជាតិ ដូចដែលបង្ហាញដោយអយ្យការក្រោមច្បាប់លេខ ១០ របស់
ក្រុមបីក្សាគ្រប់គ្រងក្នុងទសវគ្គរដ្ឋ ១៩៤០²⁸។

២៦. ផ្ទេរ៖ ការពិតដែលថា សមាជិកនៃកងកម្ពារប់អារុធត្រូវបានកំណត់ជាគោលដៅដែលជាដែក
នៅការវាយប្រហារទូលំទូលាយប្រជាជននឹងប្រជាជនសីវិលភាគថ្វីន និងមិនធ្វាស់បញ្ចប់ក្នុង:
ជនសីវិលនៃប្រជាជននោះឡើយ។ ផ្ទេរ៖បើយើងបានសំបុត្រលទ្ធផលបង្ហាញអយ្យការក្រោមច្បាប់លេខ ១០ របស់
ក្រុមបីក្សាគ្រប់គ្រងក្នុងទសវគ្គរដ្ឋ ១៩៤០²⁹។

២៧. នេះគីជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលអនុម័តដោយអង្គដំនីជម្រះនៃ អ.វ.ត.ក មកទល់នឹងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ នៅ
ក្នុងបរិបទនេះសំណុះស្រាយ ០០១ និង ០០២/០១ អង្គដំនីជម្រះនៃ អ.វ.ត.ក បានចាត់ទុកការវាយ
ប្រហារដែលពាក់ព័ន្ធថ្មីត្រូវបាន “ធ្វើឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាតាំងមួល” និងថា បើទោះបីជាប្រជាជននឹង
ការវាយប្រហារនោះបានគ្រប់គ្រងក្នុងការបង្ហាញ “តាំងជនសីវិល និងតាំងជនយោធា ដោយគ្រោះការបែងចែក” កើត

²³ សាលក្រោមបណ្តិ៍នៃសាខាគ្រុក Blaškić, កម្រិតឈ្មោះ ១១៥។

²⁴ Martić (លេខ X) កម្រិតឈ្មោះ ៣០៣។

²⁵ ដូចជាកសារខាងលើ កម្រិតឈ្មោះ ៣០៣។

²⁶ ដូចជាកសារខាងលើ, ទំព័រ ៣០៣។

០០៥/០៧-០៥-២០០៥-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស

ក៏គេនៅពេលមាននិយាយបានថា ការរាយប្រហារនេះ “ត្រូវបានធ្វើឡើងប្រជាពីនិងប្រជាដុំនិងសុវិរិល”
បានដោរ²⁷។ សមាជិកនៃកងកម្មប្រជាប់អារុធនិងអតិថាពាណនៃរបបមុនត្រូវបានគេចាត់ទុកថា
ជាដនវងគ្រារដែលខ្លួនគ្មាននឹងក្រិដ្ឋកម្មប្រជាពីនិងមនុស្សជាតិទាំងឡាននិងមនីនេស-លោះ²⁸ និងទូលាភោអី
ផ្លូវ²⁹។

លេខភូតិតាមនិច្ចៗនេះ

២៨. ការអនុវត្តនិសាស្ថជាក៏ណែនុយើហាក្សោតា “ដីសុវិរិល” នៅក្នុងមាត្រា និងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត
អ.វ.ត.ក បង្ហាញថា សមាជិកនៃកងកម្មប្រជាប់អារុធផ្លូវបស់រដ្ឋដែលត្រូវបានរាយប្រហារដោយ
រដ្ឋធាល់របស់ពួកគេគឺត្រូវបានចាត់ទុកថាដានសុវិរិលក្នុងស្ថានភាពពីរយ៉ាងគឺ៖

- ក. ក្នុងករណីដែលបុគ្គលទាំងនេះត្រូវរំនៀកការរាយប្រហារ នៅក្នុងបរិបទនៃដំឡោះប្រជាប់អារុធទៅ
ដោយសារពេកភីភាពដែលត្រូវសន្និតាបានមួយកាតិមួយឡើង ក្នុងដំឡោះ ឬដោយសារមួលហេតុ
ដែលមិនទាក់ទងឡាននិងដំឡោះប្រជាប់អារុធនិងជាតិបែលដោយសារមួលហេតុរើសឡើង និង
- ខ. ក្នុងករណីដែលការរាយប្រហារត្រូវបានប្រព័ន្ធតូក្នុងពេលមានសន្និភាព។

២៩. លើសពីនេះឡើង សមាជិកនៃកងកម្មប្រជាប់អារុធផ្លូវបស់រដ្ឋអាមេរិកត្រូវបានចាត់ទុកថាដានដែលនិងគ្រារ៖
និងខ្លួនគ្មាននឹងក្រិដ្ឋកម្មប្រជាពីនិងមនុស្សជាតិ ក្នុងករណីដែលខ្លួនគ្មាននឹងសមាជិកនៃកងកម្មប្រជាពីនិង
ប្រជាប់អារុធនិងជាតិដែលការរាយប្រហារការំពេជ្រាប់ប្រជាពីនិងប្រជាដុំ ដែលភាគច្រើនជា “ដី
សុវិរិល”។

ធ្វើឡើងសុខិច ថ្ងៃទី ១៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦

Sarah Williams

Rosemary Grey

²⁷ អ.វ.ត.ក, សំណុំរឿង ០០១, សាលក្រម, អង្គដីនិងប្រែបែង ថ្ងៃទី ១៦ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១០ កម្រាមណ្ឌល ៣៨៥;
អ.វ.ត.ក, សំណុំរឿង ០០២/០១ សាលក្រម, អង្គដីនិងប្រែបែង ថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៤ កម្រាមណ្ឌល ១៩៣-៥។

²⁸ សំណុំរឿង ០០១, សាលក្រម, កម្រាមណ្ឌល ៣៨៥-៥

²⁹ សំណុំរឿង ០០២/០១ សាលក្រម កម្រាមណ្ឌល ៦៨២-៧។